

ILLUSTRATIO XI.

PANEGRICA.

Ad illa verba Libri Iudicium, cap. 4. vers. 9. & 14. Surrexit itaque Debora, & perrexit cum Barac in Cedes. Dixitque Debora ad Barac: Surge, hæc est enim dies, in qua tradidit Dominus Sisaram in manus tuas.

Nostra Bellona divina Maria est, cujus patrocinio & ducatu spiritales, temporalesque victorias summa cum felicitate nanciscimur.

159.

DE Debora adumbrante Mariam ductricem militantium, & de Virginali militia loquens Petrus Damiani serm. 2. in Natali Virg. alias 68. pro nostri lemmatis fulcimento scribebat: *Hanc gaudebat bajulare militiam Debora, quæ dum Israëlitarum plebem propheticis gubernaret oracula, in prælium quoque velut quadam Bellona congregiens, copiosum Iabin regis exercitum perdidit, & populum Dei durissima iugo servitutis absoluit. Sacrator illa Debora nostra Bellona militat pro nobis Maria, cunctos suos fideles suo patrocinio gubernans; quæ cùm suos hostium tam spirituallum, quam corporalium tyrannide oppressos attendit, progredivit & ipsa ad certamen, ut prostrato ex toto hostili exercitu, Dei populum à dira dæmonis liberet servitute. Hinc omnis in agone Christianus, sive sit miles aut dux, expectare tenetur auxilium Deiparae. De Barac strenuo Hebræorum duce, nostro legimus in textu, ad committendum cum Chananaeis prælium, Debora expectavisse præceptum: nec in arenam ille descendit, quousque validissima heroiis *Iudicium 4. vers. 14. dixit: Surge, hæc est enim dies, in qua tradidit Dominus Sisaram in manus tuas. Huic historia simile valde pro Deipara nostra, in Debora figurata Maria, illud est quod de validissimo Iustiniani**

Petrus
Damian.Debora
altera Bel-
lona.Judicium
cap. 4.

Imperatoris Duce refertur *Narse, apud Nicephorum lib. 17. cap. 13. pro-* Nicope finem, his verbis: *De Narse, qui rus.*

familiariter cum eo vixere, illud per- Maria ad habent, ita ipsum ex divino numine pe- Debora pendisse, atque id omnis generis pie- bellatrix

tate coluisse Virginem, eandemque Dei triunpha-

genitricem ita veneratum esse, ut illa vir-

manifesto ei apparet, quando prælium

committendum esset, præcipere: neque

illum facile prius in aciem descendisse,

quam tempus opportunum ab ea cognovis-

set. Ergo operæ pretium est univer-

sus Fidelibus, contra dæmones tum,

tumque contra Fidei hostes prælian-

tibus, Mariæ auxilium expectare ad

conflictum: ut sicut Debora, altera

Bellona, fidelissimo suo Baraco Duci

belligerum non denegavit subsidium,

sic & ipsa nos protegat in certamine,

ut suas nobis manus porrigit bella-

trices ad triumphum. Dicit enim de

ipsa Bernardus in deprecat. & laud. D. Bernard,

ad Mariam Virginem, post medium,

hæc: *Tu Bellatrix egregia, &c. Et*

S. Albertus Magnus in sua Bibl. Man.

ad cap. 1. *Iudicium*, ita de Maria testa-

tur: *Domina mundi, Mater Dei, &*

Regina cœli dicitur pugnatrix pro suis

contra mundum, diabolum, & pecca-

tum. Et in fine subdit idem author:

Noli ergo sine ipsa inire bellum; ipsa

enim dux est belli nostri. Sicut enim

contra Chananæos & Iabinum, dia-

boli typum, non fuit bellum Baraco

solummodo Duce commissum, quin

Debora ut sancta bellatrix arma su-

meret ad trophæum: sic Christus qui

omnium pugnantium princeps &

dux militantium est, absque Maria

comite & validissima bellatrice, præ-

liari & pugnare quodammodo renuit,

ut tam victoriæ nostræ, quam Dei

bella in triumphis, Maria veluti

nostræ divinæ tribuantur Bellonæ.

Nonne omne bellum, quod adver-

sus hostes committimus invisibilis,

quodque suscipimus prælium tempo-

rale adversus Fidei inimicos, Dei

bellum est? Exodi 17. vers. 16. ait

Moyses: *Et bellum Dei erat contra*

Amalech, à generatione in genera-

nem. Si Amalechitarum gens non

erat in perpetuum assumpturna contra

Israëlem arma, ecce Dominus Deus

non solum adversus Amalech gladium

acuit ad prælium, sed à generatione

in generationem se promittit debellare

Amalech?

Amalech? Ferè omnes Patres, qui

præfatum Moysis interpretantur ora-

culum, per Amalech: non modò ma-

lignos intelligunt spiritus, qui sem-

per adversus nos militant; sed om-

nes Fidelium atque Justorum perse-

quatores, contra quos quotidie bella

suscipiimus, immò & usque in finem

mundi suscipiemus. Cum enim solus

Deus nostrorum bellorum Dux sit,

idcirco omne prælium contra diabo-

lum, mundum, & peccatum suscep-

tum, & usque in perpetuas genera-

tiones suscipiendum, suum bellum

potius quam nostrum nuncupari

exambit: ut nos doceat, & ad eum

corda in agone levare, & ejus auxi-

lium omni expectare in conflictu.

Verumtamen sicut Barac noluit ad-

versus Israëlis hostes absque Debora

pugnatrice bellum inire: sic & ipse

Deus omni in prælio Matrem suam

pro nobis etiam precibus & oratione

decertare cupit, eamque veluti suam

in præliis adjutricem & comitem,

quasi pro securiori triumpho obti-

nendo, vult præliari. Semel nova bel-

la elegit Dominus, *Judicium 5. vers. 8.*

horumque novorum triumphus bel-

lorum non fuit, nisi per feminas Deb-

boram & Iabelem, Deiparam adumbran-

tes, obtentus. Novum hoc bel-

lum elegit Deus, ut novitas aperta

de dæmonie triumpharet in feminis,

quæ Marie sanctissimæ imaginem

prætulerunt. Benè stat quod alia bel-

la Domini ab ipso commissa fuerint

aliquando sine Marie expressa effi-

gie ad triumphandum inita: verum-

tamen ibi Maria saltem interpretati-

vè & meritorie erat. At ne mundo

inficio hæc usque in æternum absque

Mariæ umbra in certaminibus eve-

nirent, tunc cum nova bella Domini-

nus eligit, novum modum, & per fe-

minam dæmonem detriumphandum

esse decernit. Nova bella elegit Do-

minus, ut noviter, novo vincendi

modo totum edoceret orbem, Ma-

riam unâ cum ipso Domino prælio-

rum omnium fuisse, esse, & fore vi-

tricem, in omnibusque Domini bel-

lis ipsam tenuisse ducatum. Ipsius

Virginis Maria accipe testimonium,

quandam piam sic alloquentis ani-

manam: *Ego, etiam si pura creatura, fu-*

etiam Capitanea omnium bellorum

Domini, post Filium meum. Hist.

Hist. Myst.

Civ. Dei.

Ex plinio

folia gladii ex utraque parte acuti

& lib. 12. cap. ult.

Palma ra-

musculi fr-

am expri-

ment gla-

dii.

Myst. Civit. Dei, 3. p. lib. 8. cap. 7. à

num. 531. Merito non solum Sponso

Christo victoræ & triumphi in duo-

decim ipsius Dei tribuuntur ab Ho-

norio Augustodunensi Presbytero

lib. 6. in Cantica, præliis; sed etiam

Sponsæ, quæ est Deipara Virgo; at

enim ille: *Hoc summopere notandum,*

quod duodecim à Sponso, vel à Sponsa

est pugnatum, &c. Et inibi bella refert

spiritualia ante Christi adventum, ac

post ejus adventum commissa, in qui-

bus semper Sponsa comite exivit Spon-

sus viator, ut vinceret.

Ad hoc etiam electam fuisse ab

æterno credimus Mariam, ut quæ ad-

juitorum Dei factam, ex præcedenti

Illustratione, n. 142. ipsam tanquam

suam adjutricem in præliis & in cer-

taminibus omnibus ducentricem, ve-

luti suum præliare adjutorium supre-

mus belligerator asciverit. Sive Fide-

Maria armatur gladiis ut palma; & ut platanus arripit secum ad tralia. Eccles. c. 24.

Rich. Laur.

Daniel Agic.

Platanus in seui forma sua folia profert.

Platanus fugat vesperiliones & noctuanas.

Hist. Myst. Civ. Dci.

Maria elesta fuit omnium Dei exercituum capitanea.

162. Habis igitur in Maria nostra du-
strice validissimam Debboram Chri-
stianorum, divinam nostrorum prae-
liorum Bellonam, Catholicorum Pal-
ladem, sive Minervam, tam scientiae,
quam bellici certaminis munitam ar-

mis. (*Pallas enim armata pingebatur cum clypeo & lancea, ad cuius pedes pervigil draco jacebat, ex Alciato emblem. 22. in clypeoque Medusa erat pro triumpho caput delineatum, ex Pier. Val. fol. 313.*) cœlestem Fi-

Alciatus.
Pier. Val.

delium Penthesileam, Amazonidum reginam atque duxtricem Virginem, quæ opem Troianis ferens, Græcos quondam subjugavit & fregit: sacram nobis Victoria, sive Victorinam in illa effigiatam, quæ Gentilibus Dea credita, Castrorum mater dicebatur. Divina, inquam, Bellona & Pallas nostra Maria est; nam si prima universorum bellorum Dea præliorum pres fuit à Gentibus culta, omnium Dei bellorum Maria princeps exrat & præses, ex dictis numero præcedenti. Et Bellonam cum Pallade, & Palladem cum Minerva confundere licet, ex Papinio atque Vincentio Cartario lib. de Imagin. Deor. nam quælibet ex illis à potentissimo oppresos Augusto, illa feriebat, ut potè vindicatrix offensæ potentis. Canit enim Ovidius eleg. 4. lib. 1. Trist. Ovidius.
vers. 75. & 76.

Me Deus oppresit, nullo mala nostra levante:

Bellatrix illi diva ferebat opem.
Maximo & Augusto prælianti pro nobis Deo (uti ejus adjutorium) suum Deipara bellicum offert juvamen: nec solùm ut Bellona & Pallas, illius insequendo hostes; sed & ipsum suo carnis thorace validissimo armans. De Maria sic Andreas Lucas And. Lue.
ad cap. 2. Isaia, exposit. 6. discurs. 13. §. 2. Ancon.

num. 10. scribepat: *Armisona Pallas & divina Bellona Maria, terrenorum armorum ornavit tegumento Deum.* Ergo si Maria non solùm pro nobis omni in bello dimicat, sed & ipsum armat Deum nostros in hostes, spem nostri triumphi in ipsa divina duxtrice reponere tenentur Fideles, proprii ei canentes, quam de Pallade Virgilius lib. 2. Aeneid. vers. 162. pan-

gebat.

Omnis spes Danaum, & cæptifiducia Virgilius.
belli

Palladis auxiliis semper stetit.
Fingebant enim prisci obcæcati Gentiles, Palladem à suo armatam apparuisse ortu, præsidisque suis omnibus ipsam invocantibus præstitisse auxilium, quo victores, & in omni bello

Christianorum Pallas & Bellona est Maria.

Ex Pier. fol. 303. col. 2. llt. E.

bello triumphantes ipsam sibi Deam charam colebant, ac supplices venerabantur divinam. En tota Gentilium fictio conversa est in veritatem Christianam: illa umbra in micantissimam lucem jam cernitur transmutata, in Maria huic mundo nascente, universo armorum (in virtutibus gratiisque) genere scutulata; id est à nativitate sua puella Deipara, Amatura Dei salutatur potenter à Methodio orat. de Simeone & Anna, §. Sed quid. Quemodo enim non orietur armata, quæ jam suo in ortu Omnipotenti Duci arma præbebat sua? Unde ipsum bellipotentem Deum pro Maria alloquens Jacobus Monachus orat. in ejusdem Virginis Nativitatem, §. Laudaverunt te, sic ait: Tu arma vi omni bellipotentiora, trophyumque invictum eam præstisti. Ecce in Maria sacra Pallade atque divina Minerva, tanquam in animato Dei armamento, reperiuntur simul arma & invicta trophya: arma enim ad vivum certamen spectant, sed trophya ad triumphantium spolia.

163. Sed pro Deipara nostra & Amazonide sanctissima operæ pretium erit referre ea, quæ de Regina, Duxtrice que Amazonidum feminarum Penthesilea Virgilius pangit lib. 1. Aeneidos, à versu 492. quæ nobis de Maria licet usurpare sacratiū:

Dicit Amazonidum lunatis agmina peltis

Penthesilea furens, mediisque in milibus ardet,

Aurea sabinetens exerte cingula mammae

Bellatrix: audetque viris concurrere virgo.

Ficta semper virgo Penthesilea, Amazonidum capitanea, sicut & suæ sibi subjectæ virgines, è coriis serpentis tegumento bellico amicta pugnabat, acceptâ à victoria sui triumphi in colubri corio tesserâ. Ipsam Amazonidem dici estimat Philostratus in Herœis, eo quod mazo, id est mammæ, nec humano fuerit nutrita lacte, sed roris favis, qui in mellis modum calamus fluvialibus insident. Exertâ mammâ prælabatur duxtrix Amazon; nam Amazonides amburere dextram solitas mammam, communis historia tradit; alteram ostendentes mammam nudam, quæ suos factus alebant,

Amazones feminæ à quo sic dicitur, quo usq[ue] fuerit regumque præliandi modum habuerint.

Ex Cælio Rhod. 1. 9. Icl. antiq. c. 12. Amazones feminæ à quo sic dicitur, quo usq[ue] fuerit regumque præliandi modum habuerint.

ut opinatur Curtius lib. 6. Mammam unam exurebant dextram, ut commo-

Curtius.

diius arma tractarent, alteram hosti-

bus ostendentes, ut suorum filiorum

non se denegarent parentes. Optima

bellatrix & altera Amazon Debora,

quæ simul sese inimicam hostibus

ostendebat in bello, & suorum sur-

gebat in matrem ad subsidium, ad

juvamen. Indicum 5. vers. 7. legitur: Indicum

Donec surgeret Debora, surgeret ma-

cap. 5.

ter in Israël; quia optimæ bellatrixis

(ut in Amazonide vidimus) munus

est armis debellare perduelles, &

mammis (saltē pietatis) opem de-

ferre suis. Sed jam in Penthesilea

virgine bellorum duxtricem Mariam

Mariæ est

Penthesileam

Ridelium.

sancitissimam divinitutis effigiam at-

tendes pro nobis sèpè præliantem,

antiquo devicto serpente, cuius ve-

luti induita variegata corio, nomen

pro triumpho, & serpens est sortita

vocabulum, ex dictis suprà, illustrat. 1.

num. 7. & 8. Sanè humano Adami la-

cte nunquam nutrita fuit Virgo,

quæ maculas Adæ non admisit, nec

illius propagatione fuit infecta labē

peccantis. Lac enim, quod Maria è

maternis suxit uberibus, plus habuit

mellis favi è rore cœlesti, quā an-

tique lacæ crassitudinis. Ideò Ma-

ria labra melleum stillabant favum,

stillamque dulcissimam lingua sub la-

ceto liquore, Canticor. cap. 4. vers. 1. 1.

ubi ad verbum ἡρῷον, Nophet, Rabbi

Rabbi

Anonym.

innominatus transtulit Massa mellis:

hæc enim feminis Amazonum erat

in usu, sed non libum, aut massa ex

communi & usitata farina.

Præterea bellatrixis feminæ no-

men

Amazon etiam aliam dialecton

admittere, in Græcis docent peritis;

dicitur enim ab a, quod est sine, &

μαζός, Mazos, quod est mamma;

quasi dicas femina sine mamma, aut sine

ubere. (Vide dicta suprà, numero

præcedenti.) Hispanicæ, Muger sin-

pecho; nam quod dicimus mamma

Latinè, honesto vocabulo Hispani

vocitant Pecho: quæ quidem vox

etiam Hispænicæ æquivoca est ad

tributum, sive stipendiariam contri-

butionem. Hinc si licet Hispænica

ludere voce, Maria quæ bellatrix &

Amazonidum duxtrix, mulier fuit

sine mamma, scilicet Muger sin pe-

cho, por quanto nunca fué pechera,

del comunis tributaria por contribucion de la

culpa,

Adam.